

2 PELAGISKE FISKERIER

2.1 NORSK VÅRGYTENDE SILD

2.1.1 FISKET I 2008

I 2008 innførte norske myndigheter kvotefleksibilitet på 10 % på gruppenivå i fisket etter norsk vårgytende sild.

Fiskeri- og kystdepartementet vedtok, etter henvendelse fra næringen, høsten 2008 å utvide ordningen ved å innføre kvotefleksibilitet på fartøynivå for ringnot- og trålgruppen. Ordningen innebar at fartøy kunne overføre inntil 10 % av sin fartøyskvote i 2008 til 2009. Fartøy kunne også forskuttere inntil 10 % av fartøyskvoten i 2008. Den forskutterte delen (på inntil 10 %) ble da regnet som et overfiske og automatisk fratrukket fartøyskvoten i 2009. Dersom et fartøy ikke fisket kvoten sin ble inntil 10 % av kvoten for 2008 automatisk overført til 2009.

Tabell 1 gir en oversikt over kvoter, oppfisket kvantum, fangst relatert til kvotefleksibiliteten og førstehandsverdi i 2008 fordelt på de ulike fartøygruppene i fisket etter norsk vårgytende sild.

Tabell 1: Fordeling og fangst av norsk kvote i 2008

	Gruppekvote (tonn)	Ant. rett. ¹	Ant. brukte rett.	Fangst (tonn)	Forskuttet kvote 2009 ⁴ (tonn)	Verdi (1000 kr)	Snittpris pr/kg
Ringnotgruppen ²	481 273	82	80	515.300	34.027	1.594.999	3,10
Trålgruppen ²	101 418	43	35	106.332	5.138	255.917	2,41
Kyst – lukket gruppe ²	337 289	470	242	337.881		737.040	2,18
Kyst – åpen gruppe ³	2 000		7	610	- 798	1.057	1,73
Forskning/skolekv. ³	3 000		20	2.886		9.633	3,34
Agnkvote ²	1 000		3	1.016		1.490	1,47
Totalt	925 980	595	387	964.025		2.600.136	2,70

Kilde: Norges Sildesalgslag/Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 11. juni 2009

¹ Antall rettigheter ved begynnelsen av 2008.

² Det gikk ut 2 fartøy i ringnotgruppen og 12 fartøy i trålgruppen i 2008 som følge av strukturkvoteordningen. I slutten av 2008 gjenstod det 80 ringnotfartøy og 31 trålere. I slutten av 2008 gjensto det i kystgruppen 406 kystfartøy (aktive/passive)

³ Med antall brukte rettigheter menes for denne gruppen antall deltagende fartøy.

⁴ Fangst relatert til kvotefleksibilitet på inntil 10 %.

2.1.2 TOTALKVOTER OG SONEFORDELING I 2009

EU, Færøyene, Island, Russland og Norge inngikk høsten 2008 avtale om forvaltningen om norsk vårgytende sild for 2009. Det var enighet om en TAC på 1.643.000 tonn, som er i tråd med avtalt forvaltningsplan. Norges andel utgjør 1.002.230 tonn (61 %) norsk vårgytende sild for 2009.

Av totalkvoten kan inntil 96.263 tonn fiskes i EU-sonen, inntil 38.508 tonn fiskes i Færøyenes fiskerisone og inntil 115.523 tonn fiskes i Islands økonomiske sone.

EU kan fiske 96.263 tonn norsk vårgytende sild i områder under norsk jurisdiksjon nord for 62°N. Island kan fiske 238.399 tonn i NØS nord for 62°N og fiskerisonen ved Jan Mayen. Herav kan 44.361 tonn fiskes i NØS. Russland kan fiske 210.633 tonn norsk vårgytende sild i områder under norsk jurisdiksjon nord for 62°N. Færøyene kunne fra årets begynnelse fiske 50.061 tonn i områder under norsk jurisdiksjon nord for 62°N, herav kunne 37.224 tonn fiskes i NØS nord for 62°N. Fra 11. februar 2009 kan færøyske fartøy fiske ytterligere 30.000 tonn av færøysk kvote i NØS nord for 62°N.

2.1.3 NORSK TOTALKVOTE I 2009

Det er avsatt 1.000 tonn norsk vårgytende sild til agn, samt 3.000 tonn norsk vårgytende sild til forsknings- og undervisningskvoter. Agnkvoten og forsknings- og undervisningskvoten trekkes av den norske totalkvoten før fordeling til de ulike fartøygruppene. Det står da igjen 998.230 tonn til fordeling mellom fartøygruppene. Kvoten er fordelt som vist i tabell 2.

Tabell 2: Fordeling av norsk kvote i 2009

Gruppe	Gruppekvote (tonn)	Andel (%)
Konsesjonspliktige ringnotfartøy	521.076	52,2
Trålere	109.805	11,0
Kystfartøy ¹	367.349	36,8
Agn	1.000	
Forskning og undervisning	3.000	
Totalt	1.002.230	100,0

¹ Av gruppekvoten er 2.000 tonn avsatt til fartøy som fisker sild kun med landnot eller garn i medhold av § 29 i deltakerforskriften.

I tillegg kommer kvantum relatert til kvotefleksibilitet. Kystgruppen hadde i 2008 kvotefleksibilitet på gruppenivå. I følge Norges Sildesalgslag per 11. juni 2009 underfisket kystgruppen kvoten sin med ca. 800 tonn i 2008. Dette kvantumet kommer derfor i tillegg til kystgruppens kvote i 2009.

Per 11. juni 2009 er det i følge Norges Sildesalgslag fisket totalt 450.911 tonn norsk vårgytende sild i 2009. I tillegg fisket ringnot- og trålgruppen ca. 39.200 tonn på forskudd av kvoten for 2009, samtidig som mange fartøy ikke utnyttet kvotene sine for 2008.

Til sammenligning var det per 11. juni 2008 sluttsettelført totalt 449.123 tonn norsk vårgytende sild, dvs. 48,5 % av totalkvoten. Norsk kvote i 2009 er økt med 76.250 tonn i forhold til 2008. Hittil i 2009 er det blitt levert ca. 49.500 tonn til oppmaling. På samme tid i fjor ble det til sammenligning levert ca. 59.300 tonn norsk vårgytende sild til oppmaling.

2.1.4 RINGNOTGRUPPENS FISKE HITIL I 2009

Ringnotgruppens kvote økte med 39.803 tonn i 2009 sammenlignet med 2008.

Ved fastsettelsen av ringnotgruppens faktor i januar 2008 ble det, som tidligere år, funnet nødvendig å underregulere ringnotgruppen med bakgrunn i erfaringen om at fartøyene overfiske de individuelle kvotene sine. Imidlertid ble det i løpet av året innført kvotefleksibilitet på fartøynivå, en ordning som i praksis fører til at det ikke skal være nødvendig å benytte underregulering for å hindre overfiske av gruppekvoten. Ubenyttet underregulering for 2008, samt kvantum relatert til andre forhold som påvirket utnyttelsen av ringnotgruppens kvote i 2008, måtte da inngå i ringnotgruppens kvotefaktor for 2009.

Det var derfor ved faktorfastsettelsen i januar 2009 nødvendig å gå grundig gjennom ringnotgruppens fiske i 2008 for å kunne fastsette faktoren for 2009 på riktig grunnlag.

Følgende elementer ble gjennomgått og tatt hensyn til ved faktorfastsettelsen:

1. Underregulering – ubenyttet kvantum i 2008.
2. Avkorting som følge av strukturvoteordning - kvantum relatert til avkortningen av strukturkvoter som ikke ble utnyttet.
3. Overfiske av ordinær fartøykvote før kvotefleksibiliteten trådte i kraft 10. november 2008 – fratrekkes gruppekvote før fordeling.
4. Overfiske utover 10 % kvotefleksibilitet – fratrekkes gruppekvote før fordeling.

Ringnotgruppens faktor ble beregnet som følger:

Gruppekvote 2009 + underregulering 2008 + avkortning 2008 – individuelt overfiske i 2008 - overfiske over 10 % kvotefleksibilitet = korrigert gruppekvote 2009

Korrigert gruppekvote 2009 / sum basiskvote = faktor 2009

På bakgrunn av regnestykket overfor ble kvotefaktoren for ringnotfartøy fastsatt til 12,46, dvs. matematisk faktor.

Per 11. juni 2009 har ringnotgruppen i følge Norges Sildesalgslag hittil fisket 129.703 tonn sild. I tillegg benyttet 68 ringnotfartøy seg av kvotefleksibiliteten i 2008 og fisket ca. 34.000 tonn på forskudd av gruppekvoten for 2009. Totalt 5 fartøy fisket ikke fartøykvoten i 2008, men overførte inntil 10 % av kvoten til 2009.

I følge Norges Sildesalgslag har ingen ringnotfartøy enda benyttet seg av kvotefleksibiliteten for 2010.

2.1.5 TRÅLGRUPPENS FISKE HITIL I 2009

Trålgruppens gruppekvote økte med 8.387 tonn i 2009 sammenlignet med 2008.

Som for ringnotgruppen var det også for trålgruppen nødvendig med en grundig gjennomgang av trålgruppens fiske i 2008 for å sørge for at faktoren for 2009 ble fastsatt på riktig grunnlag.

Følgende element måtte tas hensyn til ved faktorfastsettelsen for trål:

1. Overregulering - trålgruppen var overregulert med bakgrunn i erfaringen om at flere fartøy ikke utnyttet kvotene sine.
2. Kvoteutnyttelse - enkelte fartøy utnyttet ikke kvotene sine fullt ut. Inntil 10 % av fartøykvoten overføres automatisk til 2009. Det ubenyttede kvantumet (differansen mellom benyttet og ubenyttet kvantum fratrukket 10 % kvotefleksibilitet) må tas i betraktning ved faktorfastsettelsen.
3. Bortfall av rettigheter – ubenyttet kvantum tas i betraktning.
4. Etablering av ny rettighet - et fartøy fikk i 2008 rettighet som erstatning for en flatfisk-/bomtråltillatelse. Dette var ikke kjent ved fastsettelse av faktor for 2008 og derved ikke tatt høyde for i 2008. Rettigheten ble fullt utnyttet i 2008.
5. Overfiske av ordinær fartøykvote før kvotefleksibilitetsordningen trådte i kraft 10. november 2008 – fratrekkes gruppekvote før fordeling.
6. Overfiske utover 10 % kvotefleksibilitet – fratrekkes gruppekvote før fordeling.

Strukturering av trålgruppen medfører ikke avkortning av basiskvote, slik som for ringnot- og kystgruppen.

Ved fastsettelse av faktor for 2009 ble det derfor tatt hensyn til kvantum relatert til følgende faktorer fra 2008:

Gruppekvote 2009 + slettet rettighet i 2008 + ubenyttet/ikke fullt ut benyttet rettighet i 2008 - overregulering i 2008 - individuelt overfiske av fartøykvoter i 2008 - overfiske av kvotefleksibilitet i 2008 - nyopprettet rettighet i 2008 = Korrigert gruppekvote 2009

Trålgruppens faktor ble derfor beregnet som følger:

Korrigert gruppekvote 2009/sum basiskvote = faktor 2009

Kvotefaktoren for trålfartøyene er i 2009 fastsatt til matematisk faktor dvs. 9,4.

Per 11. juni 2009 har trålgruppen i følge Norges Sildesalgslag hittil fisket 54.776 tonn. I tillegg benyttet 16 trålere seg av kvotefleksibiliteten i 2008 og fisket ca. 5.100 tonn på forskudd av gruppekvoten for 2009. Flere fartøy overførte deler av kvoten for 2008 til 2009.

I følge Norges Sildesalgslag har 7 trålere hittil i 2009 benyttet seg av kvotefleksibiliteten og har fisket totalt 525 tonn av gruppekvoten for 2010.

2.1.6 KYSTFARTØYGRUPPENS FISKE HITTIL I 2009

2.1.6.1 Generelt

Kystgruppen hadde i 2008 kvotefleksibilitet på gruppenivå i fisket etter norsk vårgytende sild. Ordningen innebar at et eventuelt over- eller underfiske av den enkelte gruppekvote skulle belaste evt. godskrive den enkelte gruppekvote i 2009.

Kystfisket etter norsk vårgytende sild ble stoppet 12. desember 2008. Kystfartøyene kunne etter stoppen fortsette fisket innenfor den opprinnelige kvoteenheten på 70 tonn. Ved slutten av året gjensto det ca. 800 tonn sild. Dette kvantumet er overført til 2009.

Fra 2009 er det i kystgruppen innført kvotefleksibilitet på fartøynivå ved at fartøy med adgang til å delta kan overfiske den garanterte kvoten av norsk vårgytende sild med inntil 10 % i 2009. Fartøyene som benytter denne adgangen vil bli belastet med tilsvarende kvantum for reguleringsåret 2010. Det er ikke gitt anledning for kystfartøy å overføre ubrukt kvote til neste år.

Kvotteenheten for beregning av maksimalkvoten ble fra årets begynnelse fastsatt til 90 tonn for kystfartøy. Den garanterte kvoteenheten ble satt til 57 tonn. Dette innebærer overregulering på 59 %. Til sammenligning var overreguleringen ved begynnelsen av 2008 på 54 %. Bakgrunnen for den betydelige overreguleringen er endringen av vandringsmønsteret til norsk vårgytende sild, hvilket de siste årene har medført et senere høstfiske og dårligere tilgjengelighet for den minste flåten, samt økning av kystfartøyenes gruppekvote i 2009. Overreguleringen er ment å sikre at den minste kystflåten får anledning til å fiske sild når den er tilgjengelig for denne delen av flåten. Overreguleringen er beregnet ut fra 6.439,27 kvotefaktorer per 25. mai 2009. Kvotene til deltakeradgangene som inngår i strukturkvoteordningen er avkortet med 20 %.

I 2009 har det pågått et større sildefiske sør for 62°N. I følge Norges Sildesalgslag har det vært fisket på gamle sildeplasser der det ikke har vært slikt fiske siden femtitallet, noe som har vært positivt for den minste kystflåten.

I følge Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelstatistikk per 11. juni 2009 er det totalt fisket ca. 44.500 tonn sør for 62°N. Til sammenligning ble det fisket hhv. ca. 690 tonn og ca. 2.700 tonn norsk vårgytende sild i samme område i 2007 og 2008.

Per 11. juni har kystgruppen, inkludert fartøy som fisker med landnot, i følge Norges Sildesalgslag fisket 265.559 tonn norsk vårgytende sild hittil i 2009, dvs. 72,3 % av gruppekvoten. Her inngår 860 tonn som 12 fartøy har fisket på forskudd av kvoten for 2010. I tillegg har, som tidligere nevnt, denne gruppen ca. 800 tonn til gode fra 2008.

På samme tid i 2008 hadde kystgruppen fisket 208.208 tonn (61,4 %) av gruppekvoten på 339.289 tonn.

2.1.6.2 Fiske i åpen gruppe - landnot og garn

I tråd med anbefalingen fra Reguleringsmøtet høsten 2008 er det avsatt 2.000 tonn til fartøy som fisker i åpen gruppe med landnot eller garn i medhold av § 29 i forskrift av 16. januar

2009 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2009 (deltakerforskriften). Dvs. fartøy som ikke har deltakeradgang i fisket etter norsk vårgytende sild.

Hittil i 2009 er det registrert 7 deltakende fartøy i åpen gruppe. Per 11. juni 2009 er det totalt fisket 345 tonn norsk vårgytende sild. Til sammenligning ble det fisket ca. 30 tonn sild første halvår 2008.

2.1.7 UTVIKLINGEN I FISKET I 2009

Fisket i begynnelsen av januar 2009 var preget av dårlig vær. Det gikk også rykter om at fisket foregikk på grensen av det forsvarlige og at det forekom notsprenging særlig blant fartøy i kystnotgruppen. KV Nord fulgte fisket tett frem til 6. januar da de måtte bistå i forbindelse med et forlis i Andfjorden og dermed måtte forlate feltet i flere døgn.

Den 8. januar kom det meldinger om notsprenging og dumping/slipping av sild utenfor Vesterålen. Fiskeridirektoratet region Troms gikk på denne bakgrunn ut med et varsel om stenging dersom det ikke ble utvist større aktsomhet i fisket.

Fiskeridirektoratet gjennomførte i tillegg kontroller på notbøteri langs hele kysten. I følge rapporter fra Overvåkningstjenesten anvendte mange båter for liten tykkelse på notlinene hvilket antagelig forårsaket mange notsprenginger. Fiskeridirektoratet hadde inspektører på kystvaktfartøy og på en rekke fiskefartøy.

Grunnet stor innblanding av sild under minstemål (inntil 50 %) innførte Fiskeridirektoratet forbud mot fiske etter norsk vårgytende sild innenfor grunnlinjen fra 68°33'N (Hadsselfjorden) til 64°05'N (Stoksund) fra 15. januar kl 1600, jf forskrift om regulering av norsk vårgytende sild i 2009 § 22. Det ble samtidig gitt åpning for dispensasjon fra forbudet etter tillatelse fra Fiskeridirektoratet. Fra 27. januar kl 1200 ble grensen for det stengte området endret til 68°33'N og 65°00'N.

Overvåkningstjenesten har hatt inspektører om bord i sildefartøy i 124 døgn hittil i 2009 og 11 døgn om bord i kystvaktfartøy. Inspektører fra Fiskeridirektoratets regionkontor var i 2009 totalt 33 døgn om bord i sildefartøy og 10 døgn om bord i kystvaktfartøy.

Under fisket av sild utenfor kysten av Møre iverksatte Fiskeridirektoratet i år ingen stenginger av områder. I år som i fjor foregikk det et intensivt fiske i dette området fra midten av februar. På bakgrunn av tidligere erfaringer med neddreping av sild ved notsprenging grunnet tette konsentrasjoner spesielt på dagtid var Kystvakten kontinuerlig tilstede med kontroll på feltet. Fiskefartøyene fremstod også mer oppmerksom på problemet enn tidligere.

På bakgrunn av film og dokumentasjon fra Kystvakten har region Møre og Romsdal fattet vedtak om avkortning av fartøyskvoten på norsk vårgytende sild som følge av forsettelig eller uaktsomt dumping eller på annen måte neddreping av sild i 5 saker, mens 3 saker er til vurdering, jf forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2009 § 26. Disse sakene omfatter til sammen omtrent 230 tonn sild. Region Møre og Romsdal har mottatt totalt 5 meldinger om notsprenging.

Kystvaktens tilstedeværelse på Mørkekysten antas å ha spilt en vesentlig rolle for omfanget av neddreping, samtidig antas anvendelsen av § 26 om avkortning av kvote for enkeltfartøy å ha hatt allmennpreventiv effekt på utøvelsen av fisket.

Som tidligere nevnt var det for første gang på flere tiår et intensivt fiske etter norsk vårgytende sild i Ryfylkebassenget. Fiskeriet foregikk i perioden rundt 10. mars til 3. april og bestod i all hovedsak av mindre kystfartøy som drev samfiske for låssetting.

KV Sør var til stede med ulike fartøy i perioden fisket foregikk og Fiskeridirektoratet hadde inspektør om bord hos Kystvakten. Kystvakten og Fiskeridirektoratet samarbeidet godt om kontrollen med fisket.

Problemer med avtaket og mangel på føringsfartøy medførte at silda i en periode ble stående lengre i lås. Stort omfang av neddreping av sild ble ikke registrert. Kun ett mottak tok i mot sild til konsum, mens resten gikk til mel og olje. I tillegg meldte fiskerne inn mindre fangst enn det som ble satt i nota, andelen sild i lås var derfor større enn antatt.

Fiskeridirektoratet region Sør har sendt ut et forhåndsvarsel om inndragning grunnet manglende påmelding for samfiske til Norges Sildesalgslag før fisket tok til.

2.1.8 BRUK AV FLYTETRÅL/PARTRÅL I RINGNOT- OG KYSTNOTGRUPPEN

På oppdrag fra Fiskeri- og kystdepartementet iverksatte Fiskeridirektoratet i 2007 en prøveordning i fisket etter norsk vårgytende sild. Ringnotfartøy med flytettråltillatelse fikk adgang til å dele fangst ved bruk av partrål og kystfartøy fikk anledning til å søke Fiskeridirektoratet om å bruke flytettrål og tilsvarende adgang til å dele fangst ved bruk av partrål i fisket etter norsk vårgytende sild.

Prøveordningen ble iverksatt ved endring av 6. juli 2007 i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2007 §§ 7 og 11 og endring vedtatt ved kongelig resolusjon 24. august samme år i konsesjonsforskriften § 2-25 andre ledd. Prøveordningen for partråling er videreført i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2009 §§ 8 og 13.

Vi viser til redegjørelsen i saksdokumentet for norsk vårgytende sild til Reguleringsmøtet høsten 2007, våren 2008 og høsten 2008 vedrørende erfaringer hittil.

Hittil i 2009 er ingen partrållag påmeldt hos Norges Sildesalgslag.

Etter anmodning fra Fiskebåtrederne Forbund er ordningen utvidet til 31. desember 2009 for ringnotfartøy, se forskriftsendring av 2. juni 2009. Ordningen vil deretter bli evaluert. Prøveordningene for kystnotfartøy om å søke tillatelse til å benytte flytettrål og å drive partråling er foreløpig ikke videreført og utløp derfor 31. mai d.å.